

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΔΣ23309062021

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

**Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Κ.Ε.Δ.Ε.
της 9^{ης} Ιουνίου 2021**

Στην Αθήνα σήμερα, 9 Ιουνίου 2021, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00, συνήλθε, κατά τα προβλεπόμενα στις από 11 Μαρτίου 2020 (Α' 55) και 14 Μαρτίου 2020 (Α' 64) Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, τις, σε εφαρμογή αυτών, εγκυκλίου και τον Κανονισμό Λειτουργίας του Δ.Σ. της ΚΕΔΕ, σε συνεδρίαση, διά τηλεδιάσκεψης, το Διοικητικό Συμβούλιο της Κ.Ε.Δ.Ε., ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, κ. Δημητρίου Παπαστεργίου, Δημάρχου Τρικκαίων και υπό την προεδρία του.

Κατά τη συνεδρίαση παρέστησαν οι Δήμαρχοι: Αναστασιάδης Φίλιππος Παγγαίου, Αποστολόπουλος Ηλίας Παπάγου-Χολαργού, Ερωτόκριτος Μιχαήλ Ηρωικής Νήσου Κάσου, Ιωακείμιδης Γεώργιος Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Κακαλή Μαρία Αγίου Ευστρατίου, Καλογιάννης Απόστολος Λαρισσαίων, Κάρναβος Δημήτριος Καλλιθέας, Κουκάς Κωνσταντίνος Μυκόνου, Κουκοδήμος Κωνσταντίνος Κατερίνης, Κυρίζογλου Λάζαρος Αμπελοκήπων-Μενεμένης, Κωνσταντέλλος Γρηγόριος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Λυμπέρης Ιωάννης Ήλιδας, Μαλούτας Λάζαρος Κοζάνης, Μελετίου Νικόλαος Ασπροπύργου, Παπαναστασίου Γιώργος Αγρινίου, Τσιρογιάννης Χρήστος Αρταίων, Υδραίου Μερώπη-Σπυριδούλα Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Χρυσάφης Αλέξανδρος Σερρών και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι: Δημαρχόπουλος Χαράλαμπος Ξάνθης, Καφαντάρης Δημήτριος Πύλου-Νέστορος, Μαυραγάνης Αλέξιος Βριλλησίων, Μουράτογλου Ιωάννης Έδεσσας, Μπαρμπάκος Ευάγγελος Καλλιθέας, Μπίρμπας Δημήτριος Αιγάλεω, Τεντόμας Χρήστος Αθηναίων, Τζιαχρήστας Δημήτριος Δομοκού, Τσιάμης Ιωάννης Ορχομενού, Τσιαντής Δημήτριος Λίμνης Πλαστήρα, Τσιμπανάκος Δημήτριος Βόλου.

Απών ο Δήμαρχος Αθηναίων Μπακογιάννης Κώστας.

Στη συνεδρίαση, επίσης, παρευρίσκονται ο κ. Π. Ζυγούρης, Νομικός Σύμβουλος της ΚΕΔΕ και η κα Θ. Αλεξίου, Δικηγόρος ΚΕΔΕ.

Αφού διαπιστώθηκε η απαρτία του Σώματος και γενομένης συζητήσεως, πάρθηκε η παρακάτω απόφαση:

Απόφαση 233^η

ΘΕΜΑ: Πρόταση της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών, που αφορά στη «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ για τους μικρούς ορεινούς Δήμους και τις ορεινές περιοχές (για την «ορεινότητα»).

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ άκουσε εισήγηση από τον κ. Σ. Κεφαλογιάννη, Πρόεδρο της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών της ΚΕΔΕ – Δήμαρχο Ανωγείων, σχετικά με την Πρόταση της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών, που αφορά

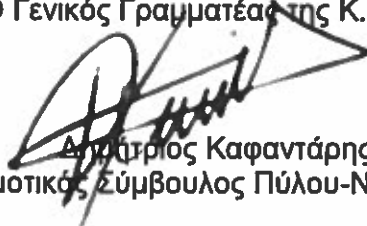
στη «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ για τους μικρούς ορεινούς Δήμους και τις ορεινές περιοχές (για την «ορεινότητα») και αφού έλαβε γνώση του κειμένου της ανωτέρω πρότασης της Επιτροπής,

ύστερα από διαλογική συζήτηση

Αποφασίζει ομόφωνα

Εγκρίνει την Πρόταση της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών, που αφορά στη «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ για τους μικρούς ορεινούς Δήμους και τις ορεινές περιοχές (για την «ορεινότητα»), η οποία επισυνάπτεται.

.....
ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ο Γενικός Γραμματέας της Κ.Ε.Δ.Ε.

Αθανάσιος Καφαντάρης
Δημοτικός Σύμβουλος Πύλου-Νέστορος

Ο Γενικός Διευθυντής της Κ.Ε.Δ.Ε.

Ιωάννης Καραγιάννης

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ**

**Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
για τους μικρούς ορεινούς Δήμους και τις ορεινές περιοχές
(για την «ορεινότητα»)**

Πρόταση της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το concept της Μεταρρύθμισης

2. ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

**3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ
ΔΗΜΩΝ**

Δεκέμβριος 2020

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

για τους μικρούς ορεινούς Δήμους και τις ορεινές περιοχές

(για την «ορεινότητα»)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το concept της Μεταρρύθμισης

Εκτιμούμε ότι το βασικό πρόβλημα του σχεδιασμού και της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής που αφορά τους μικρούς ορεινούς Δήμους και γενικότερα τις ορεινές περιοχές είναι ότι αυτή η δημόσια πολιτική δεν είναι τομεακή αλλά **οριζόντια δημόσια πολιτική** και ότι πρέπει να διασταυρώνεται με όλες τις τομεακές δημόσιες πολιτικές. Δηλαδή απαιτεί την οριζόντια «διάτρηση» των Υπουργείων που λειτουργούν ως «silos» κατά την άσκηση των τομεακών / κάθετων δημόσιων πολιτικών, ώστε να δημιουργηθεί μια **ορεινή πολιτική**, συνεκτική, πολυεπίπεδη, πολυσυμμετοχική, βασική αρχή της οποίας θα είναι η ισόρροπη σχέση μεταξύ της διατήρησης και της ανάπτυξης.

Μια τέτοια οριζόντια δημόσια πολιτική δεν μπορεί να ασκηθεί από ένα Υπουργείο ή από έναν άλλο «κάθετο» Δημόσιο φορέα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Υπουργείο Νησιωτικής Πολιτικής που αγνοείται συστηματικά στις προσπάθειες που καταβάλλει για να προωθήσει τη «νησιωτικότητα» σε όλες τις τομεακές δημόσιες πολιτικές.

Ό,τι και να λέει το Σύνταγμα, όποια θετική πολιτική βούληση και να εκφράζεται στα Κυβερνητικά προγράμματα και τις σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων Επιτροπών της Βουλής, όλα καταλήγουν να είναι ανεφάρμοστες «ευχές».

Η οριζόντια δημόσια πολιτική που έχει ως στόχο τη διαφοροποίηση των ρυθμίσεων, των διοικητικών μέτρων, των προγραμμάτων, των έργων και των δράσεων των τομεακών δημόσιων πολιτικών στους μικρούς ορεινούς Δήμους και γενικότερα στις ορεινές περιοχές, λόγω της «ορεινότητάς» τους, **απαιτεί μια οριζόντια προσέγγιση.**

Η προσέγγιση αυτή πρέπει να αντιμετωπίσει ένα από τα διαχρονικά προβλήματα του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας μας, που είναι οι δυσκολίες συντονισμού των Υπουργείων και των τομεακών δημόσιων πολιτικών.

Άλλωστε, τα χαρακτηριστικά των ορεινών περιοχών δεν χρειάζονται απλώς την εξειδίκευση του αναπτυξιακού μοντέλου των αστικών περιοχών σε μικρότερη

κλίμακα, αλλά απαιτούν ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης που δεν είναι το άθροισμα μικρής κλίμακας τομεακών παρεμβάσεων, αλλά μια οριζόντια διαμορφωτική σύνθεση ή/και “συναίρεσή” τους.

Επομένως χρειάζεται μια σύνθετη πολιτική–αναπτυξιακή– επιχειρησιακή οριζόντια προσέγγιση.

Ο συντονισμός του σχεδιασμού και η παρακολούθηση και αξιολόγηση εφαρμογής αυτής της οριζόντιας δημόσιας πολιτικής προτείνεται να ανατεθεί σε μια **ειδική Οργανική μονάδα της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου**, η οποία θα πρέπει να διασφαλίσει μια νομοθετημένη και διοικητικά υλοποιημένη οριζόντια δικτύωσή της με τις δομές νομοπαρα-σκευαστικού έργου και τις δομές προγραμματισμού των Υπουργείων, καθώς και με τις διαχειριστικές αρχές των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Την πολιτική διεύθυνση του εν λόγω δικτύου αναλαμβάνει διυπουργική Κυβερνητική Επιτροπή (άρθρο 8, Ν. 4622/2019).

Η δικτύωση αυτή προσομοιάζει με τη δικτύωση της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου με τις Υπηρεσίες Συντονισμού των Υπουργείων (άρθρο 38, Ν. 4622/2019) και με τη δικτύωση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τις οργανικές μονάδες ΤΠΕ των Υπουργείων (άρθρο 53, Ν. 4623/2019). Είναι χαρακτηριστικό ότι τα στελέχη του δικτύου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχουν ως τίτλο «Υπεύθυνος Ψηφιακού Μετασχηματισμού» και κάθε Υπεύθυνος ορίζει στον φορέα του τον «Υπεύθυνο Ψηφιακών Δράσεων».

Η πιθανότητα επιτυχίας αυτής της δικτύωσης εξαρτάται από την πολιτική βούληση της πολιτικής ηγεσίας στο ανώτατο επίπεδο και από την διαχειριστική (managerial) και την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα της ανωτέρω ειδικής Οργανικής μονάδας της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου.

Εκτιμούμε ότι οποιαδήποτε άλλη νομοθετική ή διοικητική πρωτοβουλία παραδοσιακού χαρακτήρα θα αποτύχει.

Παράλληλα με την ανωτέρω δικτύωση στο επίπεδο της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης, εκτιμούμε ότι θα συμβάλλει στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής και η δικτύωση στο επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης π.χ. με τη συγκρότηση ενός Δικτύου Ορεινών Δήμων που θα δημιουργήσει ψηφιακά εργαλεία οριζόντιας συνεργασίας και διοικητικής τηλε-υποστήριξης και με την επιμέρους λειτουργική ή/και διοικητική δικτύωσή τους σε περιφερειακό ή διαπεριφερειακό επίπεδο κατά Ορεινή Περιοχή (Πίνδος, Ψηλορείτης κ.α.).

Το Δίκτυο Ορεινών Δήμων θα συνδέεται με την Επιτροπή Ορεινών Περιοχών της ΚΕΔΕ και θα διασφαλιστεί ο συντονισμός και η συνεργασία τους.

2. ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με βάση τις ανωτέρω πολιτικές επιλογές ως προϋποθέσεις, η δημόσια πολιτική για τους μικρούς ορεινούς Δήμους και γενικότερα τις ορεινές περιοχές προτείνουμε να περιλαμβάνει τις ακόλουθες μεταρρυθμίσεις:

- Η Προεδρία της Κυβέρνησης εκδίδει έναν Οδηγό προς όλους τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που επεξηγεί τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη η «ορεινότητα» στις κανονιστικές ρυθμίσεις, στα διοικητικά μέτρα, στα προγράμματα, στα έργα και στις δράσεις τους.¹
- Στα Σχέδια Δράσης των Υπουργείων και στο Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής (άρθρο 49, Ν. 4622/2019), εκτός από την περιφερειοποίησή τους, προβλέπεται ειδικό Κεφάλαιο για την εφαρμογή των τομεακών δημόσιων πολιτικών στους μικρούς ορεινούς Δήμους, σύμφωνα και τον ανωτέρω Οδηγό της Προεδρίας της Κυβέρνησης και προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους (οργανωτικές, επιχειρησιακές, οικονομικές κλπ).
- Κατά την κωδικοποίηση της νομοθεσίας κάθε δημόσιας πολιτικής, που αποτελεί ένα έργο σε εξέλιξη, προστίθεται ένα ειδικό Κεφάλαιο για την εξειδίκευση ή/και προσαρμογή των διατάξεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της «ορεινότητας», σύμφωνα με τον ανωτέρω Οδηγό. Με τον τρόπο αυτό θα εισαχθεί σταδιακά στο νομοπαρασκευαστικό έργο η κουλτούρα αυτής της εξειδίκευσης και προσαρμογής.
- Η Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων που έχει ως αποστολή «τη διασφάλιση της συνοχής και του συντονισμού της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας και την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και εργαλείων της Καλής Νομοθέτησης» (άρθρο 25, Ν. 4622/2019) ενσωματώνει την ανωτέρω πρόταση, για ένα ειδικό Κεφάλαιο, στις Εγκυκλίους και τις Οδηγίες της προς τις νομοπαρασκευαστικές οργανικές μονάδες των Υπουργείων.
- Στους Οργανισμούς των Υπουργείων δημιουργείται στην Υπηρεσία Συντονισμού κάθε Υπουργείου ένα Γραφείο Υποστήριξης των μικρών

¹ Σχετική εμπειρογνωμοσύνη που προγραμματίζει να εκπονήσει η ΕΕΤΑΑ θα συμβάλλει στον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών της «ορεινότητας» και την τυπολογία των ορεινών περιοχών.

ορεινών Δήμων που μεριμνά για την ενσωμάτωση της «ορεινότητας» στα διοικητικά «προϊόντα» της Υπηρεσίας, δηλαδή στο Σχέδιο Δράσης, τα Νομοσχέδια, τις καινοτομίες στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δημόσιων πολιτικών (άρθρο 38, Ν.4622/2019).

- Εκπονείται από την ΕΕΤΑΑ εμπειρογνωμοσύνη με αντικείμενο «τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού πλαισίου πολιτικής για την ανάπτυξη των ορεινών περιοχών της χώρας και την παραγωγή των αναγκαίων εργαλείων εκπόνησης αποτελεσματικών τοπικών στρατηγικών και σχεδίων ανάπτυξης οριοθετημένων ορεινών περιοχών» (Επισυνάπτεται συνοπτικό κείμενο των προδιαγραφών της προγραμματιζόμενης εμπειρογνωμοσύνης).
- Στο πλαίσιο του Συστήματος Διαχείρισης του ΕΣΠΑ 2021–2027 συγκροτείται, μαζί με τα άλλα οριζόντια δίκτυα που ήδη προβλέπονται, ένα Δίκτυο των αρμόδιων Στελεχών των Διαχειριστικών Αρχών των Τομεακών και των Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης που μεριμνά για την εφαρμογή της «ορεινότητας». Το εν λόγω Δίκτυο Στελεχών θα διευρυνθεί με τα αρμόδια στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών των άλλων Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, Ταμείο Ανάκαμψης κλπ).
Το Δίκτυο αυτό συντονίζεται από Τεχνική Γραμματεία που συνδέεται λειτουργικά με την ειδική Οργανική μονάδα της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου και με την Εθνική Αρχή Συντονισμού (Ε.Α.Σ.).
Μεταξύ της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών της ΚΕΔΕ, του Δικτύου Ορεινών Δήμων, του Δικτύου Στελεχών και της ΕΕΤΑΑ υπογράφεται Προγραμματική Σύμβαση συντονισμού και συνεργασίας τους της δημόσιας πολιτικής που αφορά τους μικρούς ορεινούς Δήμους και γενικότερα τις ορεινές περιοχές, κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.
- Εκπονούνται με χρηματοδότηση από την Τεχνική Βοήθεια του ΕΣΠΑ Περιφερειακά ή Διαπεριφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια συνεκτικών Ορεινών Περιοχών για την προγραμματική περίοδο 2021–2027, με βάση το σχετικό κείμενο της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών της ΚΕΔΕ και την εμπειρογνωμοσύνη της ΕΕΤΑΑ και διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των προγραμμάτων, των έργων και των δράσεων τους από τα Αναπτυξιακά Προγράμματα, σύμφωνα με την επιλεξιμότητά τους σε αυτά. Σημαντικό μέρος των Επιχειρησιακών Σχεδίων χρηματοδοτείται από τους πόρους του Στόχου Πολιτικής 5 του ΕΣΠΑ 2021 –2027.
Για την υλοποίησή τους συγκροτείται κατάλληλος αναπτυξιακός φορέας κατά Ορεινή Περιοχή με τη συμμετοχή των αντίστοιχων Δήμων ή αξιοποιείται υπάρχων κατάλληλος φορέας. Το ανωτέρω Δίκτυο Στελεχών και η Τεχνική Γραμματεία παρακολουθούν την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Σχεδίων μέσω του ενιαίου Ο.Π.Σ. των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Τα ανωτέρω προτεινόμενα θα αφορούν εκτός από τους μικρούς ορεινούς Δήμους και τις δημοτικές κοινότητες που αποτελούν ορεινές περιοχές των λοιπών Δήμων.

Για την εξειδίκευση και τον συντονισμό της εφαρμογής της Μεταρρύθμισης η ειδική Οργανική μονάδα της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου υποστηρίζεται από Ομάδα Εργασίας που συγκροτείται με απόφαση του Πρωθυπουργού.

Παραδοτέο της Ομάδας Εργασίας ένα **τριετές Επιχειρησιακό Σχέδιο Συλλογικής Υποστήριξης των Φορέων του Συστήματος Διακυβέρνησης της δημόσιας πολιτικής για την Εφαρμογή της Μεταρρύθμισης.**

Ανάλογες με τις ανωτέρω μεταρρυθμίσεις μπορεί να γίνουν και για τη «νησιωτικότητα».

3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Παράλληλα με την προώθηση της ανωτέρω Μεταρρύθμισης προωθούνται άμεσες βελτιώσεις της οργάνωσης και λειτουργίας των μικρών ορεινών Δήμων και ρυθμίσεις και μέτρα πολιτικής κατά τομεακή δημόσια πολιτική.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ – ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ & ΠΡΟΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Κατά την εκτέλεση του Έργου «Απλούστευση και Προτυποποίηση των διαδικασιών των ΟΤΑ» που υλοποιεί η ΕΕΤΑΑ, στο πλαίσιο σχετικής Προγραμματικής Σύμβασης ΥΠΕΣ – ΕΝΠΕ – ΚΕΔΕ, εξειδικεύονται και προσαρμόζονται τα παραδοτέα του (οργανογράμματα, προδιαγραφές πληροφοριακών συστημάτων κλπ) στις ανάγκες και τις δυνατότητες των μικρών ορεινών Δήμων.

Εκτιμάται ότι στο πλαίσιο του εν λόγω Έργου θα εκπονηθούν και οι προδιαγραφές ενός μηχανισμού διοικητικής τηλε-υποστήριξης των εν λόγω Δήμων.

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού και υπό τον συντονισμό του Υπουργού Επικρατείας, συντάσσεται ένα Πολυνομοσχέδιο, στην εκπόνηση του οποίου μετέχουν όλα τα Υπουργεία, που περιλαμβάνει ρυθμίσεις των οποίων είναι εφικτή η άμεση εφαρμογή και αφορούν εξειδίκευση ή/και προσαρμογή των ισχυουσών γενικών διατάξεων στην «ορεινότητα». Στην νομοπαρασκευαστική Επιτροπή συμμετέχουν εκπρόσωποι της ΕΝΠΕ και της ΚΕΔΕ.

Ενδεικτικά, προτείνουμε τις ακόλουθες ρυθμίσεις και μέτρα πολιτικής κατά δημόσια πολιτική, οι οποίες αποτελούν και τις προτάσεις μας προς τις υπόλοιπες αρμόδιες Επιτροπές της ΚΕΔΕ.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

- Διάκριση εννοιών «Ορεινός Δήμος», «Ορεινή Περιοχή», «Ορεινή Κοινότητα», «Μειονεκτική Κοινότητα» πριν και μετά τον Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Αποσαφήνιση της σημερινής κατάστασης.

- Καταγραφή των νομοθετικών διατάξεων που ρυθμίζουν ζητήματα των ορεινών περιοχών.
- Καταγραφή των πρόσφατων ερευνών και μελετών για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα προβλήματα και τις προτεινόμενες εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές αντιμετώπισής τους, που αφορούν τις ορεινές περιοχές.
- Άμεση ανάγκη στελέχωσης των υπηρεσιών με εξειδικευμένο προσωπικό
Ανάγκη προσλήψεων τακτικού και έκτακτου προσωπικού. Απαγκίστρωση από τη γραφειοκρατία των πολλαπλών εγκρίσεων στις προσλήψεις προσωπικού στις ανταποδοτικές υπηρεσίες, πάντα βεβαίως με διαφανείς διαδικασίες.
- Πρόβλεψη διατάξεων για την αύξηση των θέσεων των ειδικών και επιστημονικών συνεργατών.
- Βελτίωση της νομοθεσίας για την άσκηση πρόσθετων αρμοδιοτήτων (άρθρο 94 Ν 3852/2010) και για τη «διοικητική υποστήριξη» των ορεινών Δήμων από τις έδρες των νομών ή όμορους Δήμους ή τις υπηρεσίες της Περιφερειακής Ενότητας. Ενίσχυση του θεσμού της Διαδημοτικής συνεργασίας με υποχρεωτικότητα και πόρους.
- Πρόβλεψη δυνατότητας αποσπάσεων υπαλλήλων σε γραφεία δημάρχων από φορείς του δημόσιου τομέα.
- Θέσπιση κινήτρων πρόσληψης και παραμονής προσωπικού (μοριοδότηση εντοπιότητας, παραμονής στη θέση πρόσληψης κλπ). Στα κίνητρα που θα δοθούν στα πλαίσια μίας νέας κινητικότητας μπορούν να περιλαμβάνονται:
  1. Αύξημένη μοριοδότηση στις περιπτώσεις συμβασιούχων, συμβάσεων έργου κλπ.
  2. Συνταξοδοτικά κίνητρα, π.χ. μη συμπλήρωσης του απαιτούμενου ορίου.
  3. Φοροαπαλλαγές, π.χ. αύξηση αφορολόγητου εισοδήματος για αμοιβές από υπηρεσία σε ορεινούς Δήμους.
  4. Ειδικό επίδομα ορεινής διαβίωσης.
- Δημιουργία Ινστιτούτου Ορεινής Πολιτικής

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

- Εκτίμηση πραγματικού λειτουργικού κόστους των ορεινών μικρών πληθυσμιακά Δήμων.
- Αύξηση του μεριδίου της Τ.Α. από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων με προτεραιότητα στους μικρούς ορεινούς Δήμους που στερούνται διαχειριστικής επάρκειας.

- Ενίσχυση κριτηρίου ορεινότητας για την κατανομή των ΚΑΠ και ιδιαίτερα της ΣΑΤΑ. [Τεκμηρίωση: μικροί διάσπαρτοι οικισμοί, μεγάλες δύσβατες κυρίως αποστάσεις, μεγάλο μήκος ορεινού οδικού δικτύου, δύσκολες κλιματολογικές συνθήκες].
- Θεσμοθέτηση ειδικού λογαριασμού ενίσχυσης των ορεινών Δήμων για την ενίσχυση των ανταποδοτικών τους υπηρεσιών. [για την κάλυψη του κόστους μεταφοράς απορριμμάτων έως έναν ΣΜΑ ή ΧΥΤΑ, τα κόστη των ανταποδοτικών υπηρεσιών στους ορεινούς Δήμους είναι δυσανάλογα μεγαλύτερα. Ομοίως η κατασκευή και συντήρηση δικτύων ύδρευσης και η κάλυψη της ανάγκης ηλεκτροφωτισμού.]
- Τροποποίηση θεσμικού πλαισίου και κατοχύρωση περιβαλλοντικών τελών για την τοπική ανάπτυξη (τέλη επί της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, από τη ΔΕΗ και άλλους παραγωγούς, τέλη λατομείων και μεταλλείων, υλοτομίας, κυνηγιού).
- Ευνοϊκή τιμολόγηση ηλεκτρικού ρεύματος (ΦΟΠ, βιολογικοί καθαρισμοί, υδρογεωτρήσεις κλπ) και τεχνικών εργασιών (μετατοπίσεις και επεκτάσεις δικτύων) της ΔΕΗ προς τους Δήμους.
- Κατάργηση ορίου κατανάλωσης καυσίμων δημοτικών οχημάτων και ιδίως των ανταποδοτικών υπηρεσιών ή μεγέθυνση των ορίων ανάλογα με την έκταση και το ανάγλυφο του Δήμου, στοιχεία που επηρεάζουν την κατανάλωση των καυσίμων.
- Απόδοση πόρων του Πράσινου Ταμείου ώστε να εξυπηρετούν τους καταστατικούς σκοπούς του.
- Επιδότηση συγκοινωνιών. Ίση μεταχείριση των πολιτών της ελληνικής περιφέρειας με τους πολίτες των αστικών κέντρων.
- Η επιχορήγηση των σχολικών επιτροπών καλύπτει και τις ανάγκες θέρμανσης των σχολικών κτιρίων. Στους ορεινούς Δήμους, οι ανάγκες αυτές είναι πολλαπλάσιες και δεν καλύπτονται επαρκώς.

ΕΣΠΑ

- Εκπονούνται με χρηματοδότηση από την Τεχνική Βοήθεια του ΕΣΠΑ Περιφερειακά ή Διαπεριφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια συνεκτικών Ορεινών Περιοχών για την προγραμματική περίοδο 2021–2027, με βάση το σχετικό κείμενο της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών της ΚΕΔΕ και την εμπειρογνωμοσύνη της ΕΕΤΑΑ και διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των προγραμμάτων, των έργων και των δράσεών τους από τα Αναπτυξιακά Προγράμματα, σύμφωνα με την επιλεξιμότητά τους σε αυτά. Σημαντικό μέρος των Επιχειρησιακών Σχεδίων χρηματοδοτείται από τους πόρους του Στόχου Πολιτικής 5 του ΕΣΠΑ 2021 –2027.

- Για την υλοποίησή τους συγκροτείται κατάλληλος αναπτυξιακός φορέας κατά Ορεινή Περιοχή με τη συμμετοχή των αντίστοιχων Δήμων ή αξιοποιείται υπάρχων κατάλληλος φορέας. Το ανωτέρω Δίκτυο Στελεχών και η Τεχνική Γραμματεία παρακολουθούν την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Σχεδίων μέσω του ενιαίου Ο.Π.Σ. των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
- Εφαρμογή ειδικού προγράμματος τεχνικής υποστήριξης μικρών Δήμων για την προετοιμασία έργων και δράσεων για το ΕΣΠΑ μέσω ΕΕΤΑΑ (βλέπε Κεφάλαιο 4).
- Εξειδίκευση της εφαρμογής των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης της νέας προγραμματικής περιόδου στους ορεινούς Δήμους (Ανταγωνιστικότητα, καινοτομία, επιχειρηματικότητα κλπ).

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Επανασχεδίαση του παραγωγικού μοντέλου με την στήριξη του παραγόμενου προϊόντος και στήριξη της αγροτικής και της κτηνοτροφικής δραστηριότητας.
- Ουσιαστική και άμεση στήριξη της επιβίωσης των αγροτών – κτηνοτρόφων και των κατοίκων των περιοχών αυτών
- Στήριξη του Συνεταιριστικού πνεύματος με την χρηματοδότηση των εργαλείων που παρέχει η τελευταία νομοθετική πρωτοβουλία για τους συνεταιρισμούς.
- Χρηματοδότηση προγραμμάτων βελτίωσης βοσκοτόπων.
- Ειδικές δράσεις και μέτρα για την προστασία του δασικού πλούτου (Αγροτική-δασική οδοποιία – αντιπυρικές οδοί – υδατοδεξαμενές).

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Εκσυγχρονισμός χιονοδρομικών κέντρων.
- Ανάπτυξη περιπατητικών και άλλων ορεινών δραστηριοτήτων.
- Ανάπτυξη της βιωματικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μέσα από την ενδυνάμωση του θεσμού των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
- Την ενθάρρυνση συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης, με την ενίσχυσή του τα πρώτα χρόνια.
- Δημιουργία και εφαρμογή προγράμματος αξιοποίησης εγκαταλελειμμένων σχολείων και εγκαταστάσεων της δασικής υπηρεσίας και του στρατού για

κοινωνικές δράσεις και χρήση, ενδεικτικά, ως μονάδων αγροτουρισμού, αθλητικούς χώρους κλπ.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Ειδικά φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στις ορεινές περιοχές. Θεσμοθέτηση μειωμένου ΦΠΑ στις ορεινές δημοτικές ή τοπικές κοινότητες.
- Επαναφορά στο καθεστώς ασφάλισης στον ΟΓΑ των επαγγελματιών των ορεινών περιοχών με πληθυσμό μικρότερο των 2.500 κατοίκων.
- Εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.
- Εργασιακές και ασφαλιστικές διευκολύνσεις στις ΚΟΙΝΣΕΠ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

- Τηλε-ιατρική και τηλε-φροντίδα στους ορεινούς Δήμους.
- Στελέχωση – εξοπλισμός – βελτίωση αγροτικών ιατρείων. Θέσπιση κινήτρων για την κάλυψη των θέσεων αγροτικών ιατρών.
- Στελέχωση και εξοπλισμός Κέντρων Υγείας (ασθενοφόρα 4Χ4 κλπ).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Ενίσχυση οργανωτικά και οικονομικά των δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης που συστήνονται και λειτουργούν με πρωτοβουλία και συντονισμό της Τ.Α.
- Κάλυψη θέσεων κοινωνικών λειτουργών και γενικότερα στελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων. Σύσταση Κέντρων Κοινότητας σε όλους τους Δήμους.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Αδυναμία των ορεινών μικρών πληθυσμιακά στην πλειονότητά τους Δήμων, για επίτευξη ανταποδοτικότητας στις σχετικές υπηρεσίες. Τα κόστη

- που οι περισσότεροι ορεινοί Δήμοι πρέπει να αντιμετωπίσουν, σύμφωνα με τα τοπικά σχέδια διαχείρισης απορριμμάτων που κλήθηκαν να καταρτίσουν, είναι δυσανάλογα σε σχέση με τις δυνατότητες των δημοτών τους για καταβολή αυξημένων δημοτικών τελών. Κρίνεται ότι θα πρέπει να υπάρξει ποσοστιαία επιχορήγηση από τους ΚΑΠ στους ορεινούς Δήμους για την εξισορρόπηση της επιβάρυνσης ανταποδοτικών εξόδων.
- Ανάγκη συνεργασίας με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τον ΟΦΥΠΕΚΑ στην προστασία και ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

- Παρεμβάσεις για τη δημιουργία εργαλείων στρατηγικής σημασίας για την κατοχύρωση της ορεινότητας(Κτηματολόγιο για οριοθετήσεις ορεινών χώρων, Χωροταξικό Πλαίσιο, GIS, Βάσεις δεδομένων, Οδηγοί για εξαιρετικής σημασίας θέματα).

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Βελτίωση υποδομών πρόσβασης και της ασφάλειας αυτών.
- Πρόγραμμα επιδότησης συγκοινωνιών στους ορεινούς Δήμους [Είναι γνωστό ότι οι συγκοινωνίες στις ορεινές μειονεκτικές περιοχές, σε αντίθεση με τις συγκοινωνίες των πόλεων, δεν επιδοτούνται. Πρόκειται για άγονες γραμμές και η υπολειπουργία τους έχει άμεσες συνέπειες στην ελκυστικότητά τους για την παραμονή νέων οικογενειών Η επιδότηση των συγκοινωνιών των ορεινών Δήμων είναι ζήτημα μείζονος σημασίας για την κατοίκηση και ανάπτυξή τους. Η ελληνική ύπαιθρος χρειάζεται κίνητρα για να μην ερημώσει ακόμα περισσότερο].

ΔΙΚΤΥΑ

- Ανάπτυξη γρήγορων ευρυζωνικών δικτύων για την αναβάθμιση των υπηρεσιών Υγείας και Παιδείας
- Μετάβαση στο ψηφιακό σήμα όλων των ορεινών περιοχών της χώρας.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

- Προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας & διά βίου μάθησης.
- Υποδομές: το σχολείο για τις ορεινές περιοχές καλείται να διαδραματίσει ένα ρόλο που να ξεπερνά τα όρια των σχολικών αιθουσών και να είναι ένας πολυχώρος μάθησης - δραστηριοτήτων και διασκέδασης με κλειστούς και σύγχρονους διαθέσιμους χώρους.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός και εκπαίδευση ατόμων που δεν ολοκλήρωσαν την βασική εκπαίδευση και δραστηριοποιούνται στον αγροτικό χώρο.
- Μείωση του ισχύοντος ορίου απόστασης μεταξύ της οικίας μαθητή και της σχολικής του μονάδας για τη χρηματοδότηση της μεταφοράς του, στις ορεινές περιοχές και
- Η επιχορήγηση των σχολικών επιτροπών καλύπτει και τις ανάγκες θέρμανσης των σχολικών κτιρίων. Στους ορεινούς Δήμους, οι ανάγκες αυτές είναι πολλαπλάσιες και δεν καλύπτονται επαρκώς.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- Χρηματοδότηση για την κάλυψη αναγκών πολιτικής προστασίας και Ανανέωση μηχανολογικού εξοπλισμού μέσω του Προγράμματος «Α.Τρίτης».
- Καθαρισμός και αστυνόμευση ρεμάτων. [Καμία χρηματοδότηση για την άσκηση της αρμοδιότητας δεν λαμβάνεται ενώ τα χρήματα της πολιτικής προστασίας είναι γνωστό ότι δεν επαρκούν σε καμία περίπτωση για την υλοποίηση έργων σε χειμάρρους που επί έτη είχαν αφεθεί χωρίς εποπτεία].
- Κάλυψη σήματος κινητής τηλεφωνίας για τις ανάγκες επικοινωνίας ή χρηματοδότηση εγκατάστασης τηλεφώνων ανάγκης στις δασικές οδούς.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

- Στελέχωση των υπηρεσιών των Δήμων με εξειδικευμένο προσωπικό. Στελέχωση όλων των Δήμων με υπαλλήλους πληροφορικής.

- Ψηφιοποίηση όλων των υπηρεσιών (αναθέσεις – δημοπρατήσεις – προμήθειες κ.α.) και διαδικασιών (ελέγχου – δικαιολογητικά κ.α.) σε κεντρικές βάσεις διαχείρισης ώστε να ενημερώνονται άμεσα με όποια νομοθετική αλλαγή και όλοι οι υπάλληλοι να εφαρμόζουν την ίδια διαδικασία.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

- Την χρηματοδότηση των Ορεινών Δήμων για την ανάπτυξη και στήριξη των πολιτιστικών και αθλητικών φορέων της περιοχής και την ενίσχυση του παραγόμενου πολιτιστικού και αθλητικού προϊόντος

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Είναι αναγκαίο, προγραμματισμένα, δομημένα και θεσμικά ιεραρχημένα να μπορούν να παρέχονται υπηρεσίες υποστήριξης και λύσεις σε θέματα προετοιμασίας και κυρίως υλοποίησης έργων ΕΣΠΑ.

Για να γίνει κάτι τέτοιο συντεταγμένα προτείνεται να συναφθεί Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ΚΕΔΕ και ΕΕΤΑΑ. Οι τυχόν δαπάνες που θα προκύψουν για την υλοποίηση του έργου υποστήριξης θα βαρύνουν το Ε.Π. Τεχνική Βοήθεια ή το Πρόγραμμα «Α. Τρίτης» π.χ. (Από την πρόσκληση ΑΤ09 του Προγράμματος «Α. Τρίτης» θα ήταν δυνατόν να πάρουν οι μικροί νησιωτικοί και ορεινοί Δήμοι, μέρος της πρότασής τους π.χ. 250.000€ και να συνάψουν Προγραμματική Σύμβαση με την ΕΕΤΑΑ ώστε να πάρουν μηχανικούς από το Μητρώο μελετητών)